

RABBONI, ABY SOM VIDEL

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, video príhovor v taliančine TU

Mk 10, 46-52

Prišli do Jericha. Keď Ježiš so svojimi učeníkmi a s veľkým zástupom odchádzal z Jericha, pri ceste sedel slepý Bartimej, Timejov syn, a žobral. Keď počul, že je to Ježiš Nazaretský, začal kričať: „Ježišu, syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“

Mnohí ho okríkali, aby mlčal; ale on ešte väčšmi kričal: „Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“

Ježiš zastal a povedal: „Zavolajte ho!“

Zavolali slepca a vraveli mu: „Neboj sa! Vstaň, volá ťa!“

On odhodil plášť, vyskočil a šiel k Ježišovi.

Ježiš mu povedal: „Čo chceš, aby som ti urobil?“

Slepec mu odpovedal: „Rabboni, aby som videl!“

A Ježiš mu povedal: „Choď, tvoja viera ťa uzdravila!“

A hneď videl a šiel za ním po ceste.

Táto pasáž z Písma je naviazaná na predchádzajúcu stať, v ktorej Jakub a Ján žiadajú Ježiša, aby im pridelil miesta po jeho ľavici a pravici vo svojej sláve¹. Táto pasáž musí byť teda čítaná v tejto perspektíve.

Pozrime sa na to bližšie. „**Prišli do Jericha.**“ Jericho je posledné mesto na ceste do zasľúbenej zeme, do ktorej vošiel Jozue, a „**keď Ježiš vychádzal**“, evanjelista používa sloveso, ktoré sa kedysi používalo pre exodus – znamená, že posledný krok Ježišovej misie je exodus. Je tu predstavená zvláštna postava: „**Bartimej, Timejov syn.**“ V pôvodnom gréckom texte je na prvom mieste jeho grécke meno, *Timejov syn*, a až na druhom mieste jeho aramejský ekvivalent, *Bartimej*.

Obyčajne, keď Marek používa aramejské výrazy, dáva na prvé miesto výraz v aramejčine, a na druhé miesto grécky preklad slova. Napríklad, keď hovorí „*Talitha kum*“, čo znamená „*Dievča, hovorím ti, vstaň!*“², alebo keď hovorí „*Effeta*“, čo znamená „*Otvor sa!*“³; na tomto mieste je na prvom mieste grécky výraz „*Timejov syn*“, kde Timej znamená „vážený, ctený“, a až potom nasleduje aramejský preklad.

Je to preto, lebo evanjelista chce upozorniť: Pozor! Bez ohľadu na historickú realitu, toto je symbolická postava, ktorá reprezentuje učeníkov – Jakuba a Jána – ktorí hoci Ježiš vraví že zomrie, nepočujú a nevidia, pretože vidia víťazstvo a slávu.

Toto je Timejov syn. Je zvláštne, že je predstavený ako „syn slávy“, ale nemá svoje vlastné meno.

„**Bol slepý a žobral.**“ Dôvodom pre jeho slepotu, ako už Ježiš naznačil keď varoval svojich učeníkov je, že „*majú oči, ale nevidia, majú uši, ale nepočujú*“. Navyše, evanjelista poskytuje ešte jedno vysvetlenie, keď vraví, že „*sedel pri ceste*“.

¹ Mk 10, 35-37

² Mk 5, 41

³ Mk 7, 34

„Pri ceste“. V štvrtej kapitole toho istého evanjelia, v pätnástom verši Ježiš vraví, že „slovo je zasiate na kraj cesty, kde príde Satan a zoberie ho“. Satan je symbolom moci. Učeníci sú zaslepení nacionalistickou ideológiou moci, takže nie sú schopní prijať Ježišovo slovo.

„Keď počul, že je to Ježiš Nazaretský“ – Nazaret bolo malé mestečko v Galilei, kde pôsobili partizánski zelóti, takže „Ježiš Nazaretský“ znamená „revolučný, militantný“ – **„Začal kričať: Syn Dávidov!“**

Bol slepý. Ježiš je Syn Boží, nie Syn Dávidov. „Syn“ v starovekej kultúre znamenalo, že sa správal ako jeho otec; „Syn Dávidov“ bol výraz pre očakávaného mesiáša, mocného, násilného a silného, takého, aký bol Dávid – typ, ktorý dokázal zjednotiť dvanásť izraelských kmeňov a dať im hlavné mesto Jeruzalem, ale všetko násilnou cestou.

Ježiš nie je syn Dávidov, je Syn Boží. Ježiš neberie život, on dáva svoj život. Toto je dôvod slepoty; slepý oslovuje Ježiša „Syn Dávidov“.

„Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ Týmto zvolaním prosí o navrátenie zraku. **„Zmiluj sa nado mnou“**; zástup vidí Dávidovho syna, vidí riešenie pre svoje páľčivé problémy, a tým riešením je dominancia. Presne, ako keď Ježiš vchádzal do Jeruzalema, a volali naňho: „*Hosanna Synovi Dávidovmu!*“⁴

Nuž, a keď ho mnohí okrikujú, **„on ešte väčšmi kričí: ‘Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!’“**, v podstate preto, aby Ježiš znovu nastolil v Izraeli monarchiu. A **„Ježiš zastal a povedal: ‚Zavolajte ho!’“**

Zavolať ho presne ako učeníkov, ktorí ho sprevádzajú, ale ho nenasledujú. Sú od neho vzdialení, pretože sú obeťami náboženskej ideológie. **„Zavolajte ho!... „Odvalu vstaň, volá ťa“.** Zavolajú ho, a tu začína obrátenie učeníkov. **„Odhodil plášť“** – plášť obvykle reprezentuje individualitu, tu to znamená odtrhnúť sa od svojej minulosti a ideológie – obrátiť sa. **„Vyskočil a šiel k Ježišovi“** – nakoniec to je on, kto príde za Ježišom a nasleduje ho, a nie Ježiš za ním.

„A Ježiš mu povedal“ – Ježiš mu odpovedá rovnakými slovami, aké použil pre Jakuba a Jána na ich otázku – **„Čo chceš, aby som ti urobil?“** Týmto jazykovým prevedením nám evanjelista chce ukázať, že príhoda so slepým mužom poskytuje vysvetlenie otázky Jakuba a Jána.

A slepý muž povedal **„‘Rabboni’“** – nevolá ho viac Syn Dávidov. **„Rabboni“** je úctivé vyjadrenie používané pre oslovenie Boha; izraelských učiteľov volali **„Rabbi“**, ale Boha oslovovali **„Rabboni“**; učeníci, zdá sa, pochopili.

„Aby som videl!“ – alebo v inom preklade **„aby som znovu videl“** – znamená, že tento muž kedysi videl, ale oslepol, pretože jeho náboženská a nacionalistická ideológia s triumfálnym Mesiášom spôsobila jeho slepotu.

„A Ježiš mu povedal: ‘Chod, tvoja viera ťa uzdravila’“ – po tom, ako učeník toto porozumie, stáva sa slobodným, **„hned videl“**, videl znovu tak, ako predtým, ako oslepol, **„a šiel za ním po ceste“**.

Preklad tu hovorí **„po ceste“**, ale správne by malo byť **„v ceste“**. Ako sme už spomínali, **„po ceste“** má negatívny význam, znamená semeno vyzobané vtákmi – toto je Satan – zatiaľ čo **„v ceste“** znamená cestu značenú Ježišom; kde konečne učeník nasleduje svojho Pána.

Preklad: Stano Marosz

⁴ Mk 11, 9